

Lodjurets historia

Lodjur i världen och Europa

I hela världen tror man att det idag finns ca 30 000 lodjur (Lynx lynx). I mitten av 1900-talet fanns dock betydligt färre lodjur. Lodjurstammen i Europa, och förmodligen också i Ryssland, hade stadigt minskat under flera hundra år och innan trenden vände fanns bara små spridda stammar av lodjur kvar.

Orsaken till lodjurens minskning i Europa under 1800- och 1900-talet var jakt och brist på naturliga bytesdjur.

Lodjur i Skandinavien

Till Skandinavien kom lodjuret för ca 10 000-12 000 år sedan. De hade då ha följt efter klövdjuret på deras vandring till nya betesmarker när inlandsisen drog sig undan. Under tusentals år växlade förmodligen antalet lodjur i takt med tillgång på bytesdjur. Människan påverkade också lodjurstammen genom att jaga dem eller de gemensamma bytesdjuren.

I Norge finns cirka 300 lodjur och i Finland ungefär 2 500 stycken.

Lodjur i Sverige

Lodjuren har alltid jagats för pälsens skull. Redan på 1500-talet var Sverige en viktig exportör av lodjurskinn. På 1600-talet fanns troligen relativt gott om lodjur, men precis som i övriga världen minskade antalet lodjur kraftigt i Sverige under 1700- till 1900-talet. Redan på 1800-talet var lodjuret helt borta från södra Sverige. Stammen nådde botten på 1920-talet och då fanns troligen endast cirka hundra djur kvar i de nordligaste delarna av landet.

Lodjuret fridlystes 1928 och tack vare det ökade stammen något. 1943 var den så pass stor att viss jakt återinfördes och stammen fortsatte trots detta att öka ända fram till 1980-talet då den minskade igen. Åren 1984 och 1991 infördes därför nya fridlysningar av lodjuret, och stammen ökade återigen. År 1984 gällde fridlysningen endast södra Sverige men 1991 gällde det hela Sverige.

Precis som i övriga Europa berodde tidigare nedgångar på jakt och brist på bytesdjur, men nergången på 1980-talet kan också ha berott på att lodjuren smittades och dog av rävs-kabb.

Sedan år 2000 har man haft en utökad jakt och därmed också en nedgång av lodjur i renskötselområdet. Detta är en medveten strategi för att minska antalet angripna renar. På senare år verkar lodjuren även ha minskat i mellersta Sverige. Av vilken anledning vet man inte säkert, men bidragande orsaker kan vara jakt, födotillgång och bristande möjlighet att räkna dem korrekt.

År 2019/20 uppskattades stammen till 1 100 lodjur.

Diskussionsfrågor

1. Hur många lodjur tror man att det finns totalt i världen? Är det mer eller mindre än för några hundra år sedan?
2. När kom lodjuret till Skandinavien?
3. I Europa, och förmodligen också i Ryssland, minskade lodjuren kraftigt i antal under 1700- till 1900-talet. Vad berodde detta på?
4. När var lodjurstammen som minst i Sverige?
5. När fridlystes lodjurstammen för första gången i Sverige?
6. Lodjuret fridlystes igen 1984 och 1991. Vad var det för skillnad på dessa två gånger?
7. I vilka områden i Sverige har lodjuren minskat de senaste åren? Varför?
8. Hur många lodjur finns i Sverige idag?

